

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ της ΔΕΗ στην ΕΚΔΗΛΩΣΗ του ΤΕΕ/ΤΑΚ

"ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ", Ηράκλειο 19 Απριλίου 2019

Θα ήθελα με την σειρά μου εκ μέρους της ΔΕΗ να συγχαρώ το ΤΕΕ ΤΑΚ για την πρωτοβουλία του να οργανώσει τη σημερινή εκδήλωση για τον "Ενεργειακό Σχεδιασμό για την Κρήτη".

Η ΔΕΗ στην ημερίδα αυτή δεν θα παρουσιάσει τεχνικά στοιχεία, το έχει κάνει ήδη επανειλημμένα στο πρόσφατο παρελθόν, και εξάλλου τα τεχνικά θέματα καλύφθηκαν από τις παρουσιάσεις των προηγούμενων ομιλητών. Από τη μεριά της ΔΕΗ θα αναφερθούμε μόνο σε κάποια σημεία που στους μη ειδικούς ίσως δεν είναι ξεκάθαρα. Και τονίζω στους μη ειδικούς γιατί οι άνθρωποι που ασχολούνται με την ηλεκτρική ενέργεια τα γνωρίζουν καλά.

1. Η ΔΕΗ είναι εδώ και χρόνια ένας απλός παραγωγός ενέργειας. Είναι βέβαια και εμπορική επιχείρηση που πουλά ενέργεια όπως και τόσοι άλλοι. Πανελλαδικά διαθέτει περίπου το 50% της εγκατεστημένης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και κοντά στο 80% της εμπορίας. Άλλα δεν είναι η μόνη εταιρεία στο χώρο όπως ήταν στο παρελθόν. Η αγορά έχει απελευθερωθεί πριν από χρόνια. Οι κυριότερες συνέπειες της απελευθέρωσης της αγοράς αναφορικά με την σημερινή μας συζήτηση είναι οι παρακάτω. Καταρχήν δεν είναι η ΔΕΗ ο Διαχειριστής του Ηλεκτρικού Συστήματος του νησιού που στην περίπτωση της Κρήτης χρέη εκτελεί ο ΔΕΔΔΗΕ. Ο Διαχειριστής είναι ο υπεύθυνος για την εκπόνηση των προγραμμάτων ανάπτυξης του συστήματος, για την εκτίμηση της εξέλιξης της ζήτησης σε αυτό και για την έγκαιρη διαπίστωση αλλά και την κατάθεση πρότασης αντιμετώπισης των αναγκών προς εξασφάλιση της ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές. Μετά την πρώτη διασύνδεση ο Διαχειριστής θα είναι ο ΑΔΜΗΕ που είναι ο Διαχειριστής ολοκλήρου του διασυνδεδεμένου συστήματος. Και είναι αυτός που έχει αναλάβει τις διασυνδέσεις του νησιού και έχει εκπονήσει σε συνεργασία με το ΔΕΔΔΗΕ την μελέτη επάρκειας ως όφειλε. Κατά συνέπεια η ΔΕΗ δεν αποφασίζει τι χρειάζεται να γίνει στην Κρήτη. Την θέση της για το τι χρειάζεται ή καλύτερα τί χρειαζόταν εδώ και αρκετά χρόνια να έχει γίνει στην Κρήτη την έχει από πολύ καιρό κοινοποιήσει σε όλους τους υπεύθυνους.
2. Είναι εντούτοις γεγονός ότι η ΔΕΗ είναι ο μοναδικός παραγωγός Ηλεκτρικής Ενέργειας στο νησί με συμβατικές μονάδες παραγωγής. Όχι γιατί δεν επιτρεπόταν σε άλλους παραγωγούς να κάνουν επενδύσεις στο νησί, ούτε γιατί δεν "χωρούσε" άλλους το Ηλεκτρικό Σύστημα του νησιού. Η ΔΕΗ είναι ο μοναδικός συμβατικός παραγωγός στην Κρήτη γιατί προφανώς δεν συνέφερε κανέναν άλλον να προχωρήσει σε επενδύσεις στο νησί κάτω από τις συνθήκες της αγοράς που επικρατούσαν μέχρι σήμερα. Η ΔΕΗ καλύπτει την Κρήτη έχοντας υψηλό κόστος παραγωγής λόγω του πετρελαίου που χρησιμοποιεί στις μονάδες της και η διαφορά του κόστους καλύπτεται μέσω των ΥΚΩ, με τις όποιες περικοπές και καθυστερήσεις.
3. Στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κρήτης η ΔΕΗ διαθέτει και λειτουργεί περίπου 700 MW θερμικά (επιτεύξιμη ισχύς θέρους που μας αφορά για την επάρκεια κατά την απαιτητική θερινή τουριστική περίοδο στο νησί) και υπάρχουν επιπλέον από άλλους παραγωγούς αλλά και από εμάς περίπου 200 MW αιολικών και 80 MW φωτοβολταϊκών εγκατεστημένα στο νησί. Έχουμε λοιπόν ένα Ηλεκτρικό Σύστημα με περίπου 1.000 MW εγκατεστημένη ισχύ και με περίπου 3.000 GWh παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια να καταναλώνεται στο νησί (στοιχεία 2018: 3.082 GWh, με 2.404 GWh από θερμικές

μονάδες και 678 GWh από μονάδες ΑΠΕ, με συντελεστή διείσδυσης ΑΠΕ στο σύστημα από τους πλέον υψηλούς 28,22 %).

4. Υπάρχει πρόβλημα έλλειψης ισχύος στο Ηλεκτρικό Σύστημα του νησιού; Μέχρι χθες η ΔΕΗ με μεγάλες προσπάθειες πάντα πετύχαινε να καλύψει τις ανάγκες της Κρήτης. Οι ανάγκες όμως αυξάνονται χρόνο με τον χρόνο και φοβόμαστε ότι θα υπερβούν τη διαθέσιμη ισχύ πριν υλοποιηθούν οι διασυνδέσεις που έχουν προγραμματιστεί. Οι προηγούμενοι ομιλητές αναφέρθηκαν στις διασυνδέσεις. Η ΔΕΗ έχει επανειλημμένα τονίσει την αναγκαιότητα των διασυνδέσεων καθώς η οικονομικότητα της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στο νησί τις καθιστά απαραίτητες, και έχει ζητήσει να προχωρήσουν έγκαιρα για να αποφύγουμε προβλήματα ασφάλειας τροφοδοσίας στο νησί.
5. Το επόμενο θέμα που μας αφορά είναι κατά πόσο χρειάζονται, ενόψει των διασυνδέσεων, τοπικές θερμικές μονάδες στο νησί. Με τα σημερινά δεδομένα της τεχνολογίας χωρίς τις διασυνδέσεις προφανώς δεν μπορεί να στηριχτεί το Ηλεκτρικό Σύστημα της Κρήτης μόνο στις ΑΠΕ, όσες και να εγκατασταθούν στο νησί, χωρίς ταυτόχρονα να υπάρχουν συστήματα αποθήκευσης ενέργειας. Και αυτά αφενός δεν έχουν ακόμα τεχνολογικά ωριμάσει, με άμεση συνέπεια να έχουν υψηλό κόστος, αφετέρου δεν υφίσταται το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία και την αποζημίωσή τους και επιπλέον θα απαιτηθεί αρκετός χρόνος για να αναπτυχθούν στο νησί. Προφανώς στο μέλλον ΑΠΕ και αποθήκευση ενέργειας παράλληλα με την ανάπτυξη έξυπνων δικτύων θα αντικαταστήσει όλες τις συμβατικές μεθόδους παραγωγής που γνωρίζουμε σήμερα. Όμως για την μετάβαση αυτή, όπως φαίνεται θα χρειαστεί περίπου μια δεκαετία. Μέχρι τότε θα πρέπει να καλυφθούν οι ανάγκες του νησιού, που όπως προαναφέραμε αυξάνονται χρόνο με τον χρόνο. Η μετάβαση αυτή παντού στον κόσμο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γίνεται κυρίως με ενδιάμεση ανάπτυξη Μονάδων Φυσικού Αερίου που έχουν την μικρότερη δυνατή επιβάρυνση για το περιβάλλον και σχετικά χαμηλό κόστος καυσίμου.
6. Ένα επόμενο ερώτημα είναι κατά πόσο θα είναι απαραίτητες τοπικές θερμικές μονάδες σε λειτουργία μετά τις διασυνδέσεις στο νησί. Με τα σημερινά δεδομένα και μέχρι, όπως προαναφέραμε, να αναπτυχθούν smart grids, ΑΠΕ και αποθήκευση νομίζουμε ότι είναι επιβεβλημένο για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού του νησιού. Το Ηλεκτρικό σύστημα της Κρήτης είναι ένα μεγάλο σύστημα. Ένα GW περίπου εγκατεστημένης ισχύος θα αποτελεί μετά τις διασυνδέσεις ένα μεγάλο τμήμα του διασυνδεδεμένου συστήματος της Χώρας. Δεν μπορεί κυρίως για την ασφάλεια εφοδιασμού του να βασιστεί μόνο στα καλώδια. Όπως στο διασυνδεδεμένο υπάρχουν μονάδες διάσπαρτες σε όλη την επικράτεια που αθροιστικά υπερβαίνουν ως εγκατεστημένη ισχύ την αιχμή της ζήτησης, έτσι και στο κομμάτι της Κρήτης θα πρέπει να υπάρχουν κάποιες μονάδες λειτουργικές ισχύος τουλάχιστον ανάλογης της ζήτησης στο νησί. Καταρχήν οι διασυνδέσεις με το ηπειρωτικό σύστημα ενέχουν τον κίνδυνο να παρουσιάσουν βλάβες. Η διασύνδεση με την Ιταλία φέτος για παράδειγμα ήταν εκτός πάνω από μήνα. Έχουμε δει πολλές φορές στο παρελθόν να χάνουμε διασυνδέσεις ταυτόχρονα σε δυο και σε τρία καλώδια. Ποσό μάλλον όταν μιλάμε για τέτοιες μεγάλες αποστάσεις, τέτοια βάρη και μάλιστα μέσα από σεισμογενείς περιοχές και ενεργά σεισμικά ρήγματα. Η πιθανότητα βέβαια να συμβεί μια τέτοια αστοχία, όπως αναφέρεται και στην μελέτη επάρκειας, είναι σχετικά μικρή. Το πρόβλημα όμως είναι ότι στην περίπτωση που συμβεί δεν υπάρχει καμία άμεση λύση. Στις περιπτώσεις διασύνδεσης μικρών νησιών τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά. Μπορεί σχετικά γρήγορα να μεταφερθούν φορητά συστήματα ηλεκτρικής παραγωγής στο νησί και να καλυφθούν έστω και προσωρινά οι ανάγκες μέχρι την αποκατάσταση. Όπως έγινε πρόσφατα στην Ύδρα και πριν από μερικά χρόνια στην Αίγινα, αφήνοντας

βέβαια τους κατοίκους χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα για κάποιες ώρες ή μέρες. Κάτι που κατά την άποψη της ΔΕΗ, ειδικά στη σύγχρονη εποχή που ζούμε, δεν πρέπει να θεωρείται αποδεκτό και πρέπει πάντα να υπάρχουν εφεδρείες ή άλλες λύσεις. Θυμόμαστε εξάλλου όλοι τον “θόρυβο” που ακολούθησε το blackout στην Ύδρα και τον αντίκτυπο στην τουριστική της βιομηχανία. Χρειάζεται εδώ να αναφέρουμε ότι για να επισκευαστεί ακόμη και η μικρότερη διασύνδεση απαιτεί χρόνο, που στην καλύτερη περίπτωση είναι κοντά στον ένα μήνα. Για την περίπτωση της Κρήτης όμως, που η ισχύς που θα χρειαστεί να καλυφθεί σε περίπτωση αστοχίας είναι της τάξης των 300-500-1.000 MW, αυτή δεν βρίσκεται ούτε και μεταφέρεται από τη μια μέρα στην άλλη. Για παράδειγμα σας αναφέρουμε ότι για να κατασκευαστεί μια μονάδα 300 MW στην καλύτερη περίπτωση χρειάζεται τουλάχιστον 3 χρόνια. Για να μεταφερθούν πλωτά συστήματα παραγωγής τέτοιας ισχύος, με την προϋπόθεση βέβαια ότι βρεθούν διαθέσιμα στην αγορά, θα χρειαστούν εβδομάδες ή και μήνες. Ποιά λύση υπάρχει λοιπόν αν συμβεί ένα τέτοιο ενδεχόμενο; Η κοινή λογική λέει ότι δεν υπάρχουν λύσεις και ότι ο αρχικός σχεδιασμός πρέπει να έχει προβλέψει εξαρχής το ενδεχόμενο των αστοχιών και να υπάρχουν και άλλες δυνατότητες τροφοδοσίας ήδη εγκατεστημένες στο νησί. Η λύση αυτή εφαρμόζεται και σε όλα τα άλλα μεγάλα μεσογειακά νησιωτικά ηλεκτρικά συστήματα, Βαλεαρίδες, Κορσική, Σαρδηνία, Σικελία. Σε όλα υπάρχει εγκατεστημένη επαρκής θερμική παραγωγή σε λειτουργία, υπάρχουν εγκατεστημένα συστήματα ΑΠΕ και πολλές διασυνδέσεις. Δεν αναφέραμε την Μάλτα ως μικρότερο σύστημα που διαθέτει όμως την αναγκαία τοπική θερμική παραγωγή και την Κύπρο που δεν έχει ακόμα διασύνδεση. Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι αρκεί ως εναλλακτική λύση για την περίπτωση αστοχίας των διασυνδέσεων η διατήρηση παλαιών μονάδων ή ακόμα και εγκατάσταση νέων μονάδων που θα παραμένουν σε ψυχρή εφεδρεία. Και αυτό όμως κατά στην άποψη μας δεν αποτελεί ούτε βέλτιστη ούτε όμως και ορθολογική προσέγγιση του προβλήματος. Καταρχήν θεωρούμε ότι η λύση αυτή έχει μεγάλο κόστος που κάποιος πρέπει να το καλύπτει. Κάποιος πρέπει να πληρώνει για κάτι που ουσιαστικά θα είναι ανενεργό και θα δουλεύει μόνο περιστασιακά για λόγους ετοιμότητας. Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα που εντοπίζουμε στην πρόταση αυτή είναι η έλλειψη αξιοπιστίας, γιατί γνωρίζουμε ότι όλες οι μονάδες παραγωγής ανεξαρτήτου τεχνολογίας που δεν λειτουργούν αλλά παραμένουν σε εφεδρεία, παρουσιάζουν μεγάλα προβλήματα όταν κληθούν να λειτουργήσουν.

7. Στην πράξη οι αρμόδιοι μέχρι σήμερα έχουν μελετήσει την περίπτωση να αναπτυχθούν οι διασυνδέσεις και να σταματήσει να υπάρχει τοπική θερμική παραγωγή σε λειτουργία στην Κρήτη. Στους υπολογισμούς τους τελευταία έχουν ενσωματώσει και το σενάριο να διατηρηθεί μετά τις διασυνδέσεις ψυχρή εφεδρεία της τάξης των 400-500 MW για την περίπτωση που συμβεί και χαθούν οι διασυνδέσεις από αστοχία. Καταρχήν ως ΔΕΗ απευχόμαστε το εφιαλτικό σενάριο να υπάρξουν οι οποιεσδήποτε καθυστερήσεις στις διασυνδέσεις, που από την άλλη όμως δεν μπορούν και να αποκλειστούν, καθώς είναι σύνηθες να παρουσιάζονται καθυστερήσεις στα περισσότερα τεχνικά έργα μεγάλης κλίμακας. Θα έπρεπε κατά την άποψη μας στον σχεδιασμό, για την περίπτωση που παρουσιαστούν καθυστερήσεις, να έχουν προβλεφτεί εναλλακτικά σενάρια και όχι να αναμένουμε τις ελλείψεις ισχύος που θα παρουσιαστούν λόγω καθυστερήσεων να τις καλύψουμε από τις υπάρχουσες παλαιές μονάδες του νησιού και με εμβόλιμες έκτακτες πρόχειρες προσθήκες ισχύος, καθώς το έλλειμμα ισχύος που θα προκύψει δεν θα είναι διαχειρίσιμο. Για την περίπτωση διατήρησης μονάδων σε ψυχρή εφεδρεία μετά τις διασυνδέσεις, πιστεύουμε ότι για να έχει κάποια αξιοπιστία η λύση αυτή, θα πρέπει όπως προαναφέραμε να αγοραστούν νέες μονάδες της τάξης των 400 MW – σύμφωνα με εκτιμήσεις του Διαχειριστή - που δεν θα είναι σε λειτουργία αλλά θα παραμένουν σε ψυχρή ετοιμότητα, καθώς προφανώς οι υφιστάμενες μονάδες λόγω της μη περιβαλλοντικής συμμόρφωσής τους, αλλά κυρίως λόγω της παλαιότητας τους, δεν

αναμένει κανείς να αποτελέσουν αξιόπιστη λύση σε μακροχρόνια βάση. Το να αγοραστούν νέες μονάδες που δεν θα λειτουργούν δεν είναι κατά την άποψη μας ούτε οικονομικά βέλτιστη ούτε σε καμία περίπτωση αξιόπιστη λύση. Πέραν από τους λόγους που προαναφέραμε η λύση αυτή έχει ακόμα προβλήματα στη διαχείριση του καυσίμου που θα πρέπει να αποθηκεύεται και να ανανεώνεται για την εξασφάλιση της λειτουργίας τους σε περίπτωση που χρειαστεί να τεθούν σε λειτουργία. Φαίνεται ότι τελευταία οι αρμόδιοι έχουν αρχίσει να εξετάζουν σοβαρά την περίπτωση να παραμείνει τοπική θερμική παραγωγή σε λειτουργία, διευκολύνοντας παράλληλα την εισαγωγή του φυσικού αερίου στο σύστημα της Κρήτης. Προς την κατεύθυνση αυτή η ΔΕΗ έχει ήδη εξετάσει πολλές προτάσεις από πληθώρα εταιρειών που ενδιαφέρονται. Όμως για να προχωρήσει σε ενέργειες η ΔΕΗ ή οποιοσδήποτε άλλη εταιρεία, χρειάζεται χρόνος και προπαντός οι αρμόδιοι, η ΡΑΕ, το Υπουργείο να πάρουν τις αναγκαίες αποφάσεις. Και ένα τελευταίο μεγάλο και εξίσου σοβαρό πρόβλημα. Ζητείται να προστεθεί ισχύ σε ένα υφιστάμενο δίκτυο που η ικανότητα αύξησης της μεταφοράς του έχει ήδη εξαντληθεί. Για να προστεθεί νέα ισχύ από σύγχρονες, οικονομικές και περιβαλλοντικά συμμορφωμένες μονάδες Φυσικού Αερίου ή άλλης τεχνολογίας, αν τελικά αυτό αποφασιστεί, θα πρέπει να έχει προηγηθεί η αναβάθμιση των δικτύων μεταφοράς του νησιού, καθώς τα υφιστάμενα δίκτυα για την μεταφορά της ενέργειας στο κέντρο κατανάλωσης που κυρίως εντοπίζεται στην περιοχή του Ηρακλείου, είναι οριακά και δεν επαρκούν. Να σημειωθεί ότι τα έργα αναβάθμισης των δικτύων μεταφοράς είναι απαραίτητα να προηγηθούν ακόμα και για την υλοποίηση των διασυνδέσεων που έχουν σχεδιαστεί με το ηπειρωτικό σύστημα. Πρέπει άμεσα λοιπόν να προχωρήσουν πολλά έργα στο νησί. Σε ένα νησί που αναπτύσσεται και που η τουριστική βιομηχανία του έχει τεράστιες προοπτικές.

8. Για τα τρέχοντα άμεσα και επιτακτικά προβλήματα. Το καλοκαίρι του 2019 η ΔΕΗ ενημερώθηκε από τον Διαχειριστή ότι θα χρειαστούν πρόσθετα περίπου 40 MW στο νησί. Έχουμε ήδη προχωρήσει τις διαδικασίες για να μεταφέρουμε μηχανές από άλλα νησιά αλλά και να ενοικιάσουμε άλλες ώστε να καλύψουμε το σύνολο της ισχύος αυτής. Προφανώς δεν μπορούσαμε να επιλέξουμε μόνιμες καλύτερες λύσεις, που είμαστε βέβαιοι ότι θα χρειαστούν και πέραν του καλοκαιριού, καθώς όπως προαναφέραμε οι αποφάσεις δεν είναι στην αρμοδιότητα της ΔΕΗ. Τις ημέρες αυτές ειδοποιηθήκαμε ότι τελικά θα χρειαστούν συνολικά 90 MW για φέτος το καλοκαίρι, και ήδη κινούμαστε να δώσουμε λύση και στην νέα αυτή εκτίμηση, παρόλο που κυριολεκτικά ο χρόνος είναι πλέον ελάχιστος. Ελπίζουμε ότι θα τα καταφέρουμε, όπως εξάλλου το έχουμε κάνει πολλές φορές στο παρελθόν.
9. Το μεγάλο όμως πρόβλημα έρχεται με το τέλος αυτού του έτους. Αρχές του 2020, χωρίς να υπάρχει ακόμα η μικρή διασύνδεση, θα υπάρξει πρόσθετο έλλειμμα της τάξης των 120 MW, δηλαδή συνολικά $100+175=275$ MW έλλειμμα, καθώς θα πρέπει να σταματήσουν κάποιες μονάδες μας εφόσον δεν έχουν προχωρήσει ακόμα οι αποφάσεις για την συνέχιση της λειτουργίας τους μέχρι και την ολοκλήρωση των διασυνδέσεων¹, ούτε έχουν δοθεί εγκρίσεις για επενδύσεις που θα διασφαλίζουν την περιβαλλοντική συμμόρφωση τους με τα νεώτερα αυστηρότερα όρια, όπως προβλέπουν οι Οδηγίες. Και αν απαιτηθεί τελικά προσθήκη νέας ισχύος αυτού του μεγέθους, αυτή δεν μπορεί να υλοποιηθεί με φορητά μικρά ζεύγη ηλεκτροπαραγωγής όπως ζητείται και γίνεται όλα τα τελευταία χρόνια.

¹ Νόμος 4618, ΦΕΚ Α' 89/10.06.2019

10. Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να σας θυμίσουμε ότι η ΔΕΗ έγκαιρα είχε προειδοποιήσει ως όφειλε από το 2016 όλες τις αρμόδιες Υπηρεσίες (ΥΠΕΝ, ΡΑΕ, ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, Περιφέρεια Κρήτης), αλλά και τη Βουλή των Ελλήνων, για το πρόβλημα ηλεκτροδότησης της νήσου Κρήτης, που αναμένεται να προκύψει από την 01.01.2020 και εξής, λόγω εφαρμογής των προβλέψεων των Οδηγιών 2010/75/ΕΕ (IED) και 2015/2193/ΕΕ (MCPD) . Σας θυμίζουμε:

- Διημερίδα: «Ενεργειακός Σχεδιασμός Κρήτης - Αναπτυξιακές Προοπτικές» την 22.04.2016 στο Ηράκλειο Κρήτης,
- στη Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Νησιωτικών & Ορεινών Περιοχών της Βουλής την 31.05.2016 και
- στο ΥΠΕΝ στις 13.06.2016.

Προς την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας 05.05.2016 παρουσιάσαμε μια ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης των Μονάδων μας και των προοπτικών τους σε σχέση με την εφαρμογή των ανωτέρω Οδηγιών, καθώς επίσης και τις προϋποθέσεις για τη δρομολόγηση των ενδεχομένως απαιτούμενων επενδύσεων / λειτουργικών προσαρμογών κατά περίπτωση. Επισημάναμε τότε ότι αποτελεί άμεση προτεραιότητα η οριστικοποίηση της διαμόρφωσης του Ενεργειακού Σχεδιασμού για την Κρήτη, ο ρεαλιστικός σχεδιασμός των μέτρων που θα περιλαμβάνονται σε αυτόν και η άμεση έναρξη υλοποίησής τους.

11. Σήμερα ², έχει διαμορφωθεί περίπου η παρακάτω συνοπτική εικόνα αναφορικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της ενεργειακής επάρκειας της Κρήτης για την μεταβατική περίοδο έως την ολοκλήρωση και της μεγάλης διασύνδεσης:

- ✓ Η κοινή επιτροπή των Διαχειριστών ΑΔΜΗΕ - ΔΕΔΔΗΕ κατέθεσε στις 19.10.2018 το πόρισμά της για τη μελέτη επάρκειας στην Κρήτης μέχρι και το 2030.
- ✓ Η μικρή διασύνδεση (Α') AC 2X200 MVA. Χρονοδιάγραμμα για τα μέσα του 2020.
- ✓ Η μεγάλη διασύνδεση (Β') DC 2X500 MW βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της προετοιμασίας, το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσής της να τοποθετείται αρμοδίως στα μέσα του 2022.
- ✓ Η ΡΑΕ έχει εγκρίνει έργα επενδύσεων σε υφιστάμενους Α/Σ για τη συμμόρφωση με τις Οδηγίες της ΕΕ όσων εξ αυτών έχουν τη δυνατότητα.
- ✓ Η ΡΑΕ έχει αποστείλει στο Υπουργείο, στις 20.06.2018, γνωμοδότηση με προτεινόμενα μέτρα για τη διασφάλιση ηλεκτροδότησης της Κρήτης στο κρίσιμο χρονικό διάστημα μεταξύ της Α' και Β' διασύνδεσης (2020-2023).
- ✓ Το Υπουργείο έχει προχωρήσει σε ειδική νομοθετική ρύθμιση για την εγκατάσταση νέας ισχύος μέσω απεγκατάστασης και μεταφοράς υφιστάμενων Μονάδων ή αγοράς / ενοικίασης νέων, αλλά αφορά μόνο το 2019.
- ✓ Επιπλέον είναι γνωστό ότι η ΡΑΕ [επιστολή ΡΑΕ προς τους Διαχειριστές Ο-73599/02.10.2018] αναζητά πέραν της προσθήκης νέας ισχύος και εναλλακτικές / συμπληρωματικές λύσεις στην κατεύθυνση της:
 - Χρήσης άλλου καυσίμου (FSRU) ή χρήσης Power Barges.

² 17-4-2019

- Αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.
 - Αύξησης της διείσδυσης των ΑΠΕ.
 - Διαχείρισης της ζήτησης.
- ✓ και το πιο πρόσφατο, ρυθμιστικό, η ΡΑΕ [επιστολή ΡΑΕ προς το ΥΠΕΝ Ο-76615/04.04.2019] προτείνει μοντέλο λειτουργίας της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας στη Κρήτη για το διάστημα μετά την πρώτη διασύνδεση, δημιουργώντας για την Κρήτη διακριτή ζώνη προσφοράς του Διασυνδεδεμένου Συστήματος, μια ζώνη το ΔΣ εξαιρουμένης της Κρήτης και μια Ζώνη Κρήτης. Μένει να θεσμοθετηθεί και να καθοριστούν όροι συμμετοχής των Παραγωγών και των Προμηθευτών.

Ωστόσο είναι αναγκαίο να επισημανθούν τα παρακάτω:

- Εξακολουθεί να αποτελεί ζητούμενο η ολοκληρωμένη προσέγγιση ενός μακροχρόνιου Ενεργειακού Σχεδιασμού για την Κρήτη.
- Δεν έχει δοθεί στη ΔΕΗ εντολή για περιβαλλοντική προσαρμογή των Ατμομονάδων του Αθρινόλακκου, για τις οποίες υπήρχε η δυνατότητα περιβαλλοντικής αναβάθμισης (είχαν παρασχεθεί τα εκτιμώμενα στοιχεία κόστους και απαιτούμενου χρόνου υλοποίησης). Ουσιαστικά σήμερα η σχετική δυνατότητα δεν υφίσταται στα εναπομένοντα χρονικά περιθώρια, ενώ ταυτόχρονα η αναγκαιότητα συνέχισης λειτουργίας τους για την κάλυψη του ελλείμματος ενέργειας στο μεταβατικό διάστημα μπορεί ενδεχομένως να επιτευχθεί μόνο με ειδική Νομοθετική Ρύθμιση.
- Δεν έχει δοθεί το προφίλ λειτουργίας των εγκατεστημένων ΜΕΚ για τα έτη μεταξύ της Α' και Β' διασύνδεσης, αλλά και μετά την υλοποίηση της Β' διασύνδεσης και συνεπώς δεν μπορεί να τεκμηριωθεί επαρκώς από τη ΔΕΗ η απαιτούμενη μελέτη υπαγωγής αυτών στο άρθρο 15.4 της ΙΕΔ, που αποτελεί επιβεβλημένο μέρος της λύσης προσαρμογής για τις υφιστάμενες Μονάδες.

Απ' όλα τα προαναφερθέντα η εικόνα που προκύπτει, δείχνει ότι βρισκόμαστε πλέον σε οριακό σημείο, ενώ δεν έχουν διευκρινιστεί (ή οριοθετηθεί) μια σειρά από κρίσιμα θέματα με αποτέλεσμα, εξαιτίας όλων των παραπάνω αβεβαιοτήτων, οι εναλλακτικές λύσεις που απαιτείται από πλευράς ΔΕΗ να διερευνηθούν, εξετασθούν και αξιολογηθούν να πολλαπλασιάζονται και να καθίσταται δύσκολη η διαμόρφωση ρεαλιστικής επιλογής για την ενεργειακή κάλυψη της Κρήτης στο μεταβατικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση των διασυνδέσεων.